

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA INGLIZ TILIDAGI OG'ZAKI
NUTQ KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH JARAYONIDA
INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH METODIKASI***Atamirzayev Baxrom Bahodir o'g'li**Namangan davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi**alisamiyusuf03@list.ru**Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna**Toshkent Kimyo xalqaro universiteti**Namangan filiali v.b.dotsenti, (PhD)**G-mail: gullolajumanazarova503@gmail.com*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ingliz tilidagi og'zaki nutq kompetensiyasini shakllantirish jarayonida interaktiv metodlarning ahamiyati va qo'llanilishi ilmiy asosda tahlil qilinadi. Maqolada og'zaki nutq kompetensiyasining ta'limdagi o'rni, interaktiv metodlarning pedagogik printsiplari hamda ularning samarali turlari, jumladan role play, savol-javob o'yinlari, rasm tavsifi, zanjirli hikoya tuzish va total physical response yondashuvlari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, metodik tavsiyalar va amaliy tadqiqot natijalari taqdim etilib, boshlang'ich bosqichdagi til o'rganishda interaktiv metodlarning samaradorligi haqida xulosa chiqarilgan. Tadqiqot o'qituvchilarga va ta'lim metodistlariga ingliz tilini o'rgatishda innovatsion yondashuvlarni qo'llashda yo'l-yo'riq beradi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, ingliz tili, og'zaki nutq kompetensiyasi, interaktiv metodlar, kommunikativ yondashuv, rol o'ynash (role play), savol-javob o'yinlari, total physical response (TPR), til o'rganish metodikasi

**МЕТОДИКА ПРИМЕНЕНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ В
ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ УСТНОЙ РЕЧЕВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ
АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ***Атамирзаев Бахром Баходир оглы**Наманганский государственный университет**Независимый исследователь**alisamiyusuf03@list.ru**Джуманазарова Гуллола Якубжановна**Исполняющая обязанности доцента, PhD**Наманганский филиал Международного университета химии в Ташкенте**Электронная почта: gullolajumanazarova503@gmail.com*

Аннотация

В данной статье на научной основе анализируются значение и применение интерактивных методов в процессе формирования устной речевой компетенции английского языка у учащихся начальной школы. В статье рассматривается роль устной речевой компетенции в образовании, педагогические принципы применения интерактивных методов и их эффективные виды, включая ролевые игры, игры-вопросы и ответы, описание картинок, цепочечное повествование и метод полного физического реагирования (TPR). Также представлены методические рекомендации и результаты практического исследования, а также сделан вывод об эффективности интерактивных методов в обучении языку на начальном этапе. Исследование служит руководством для учителей и методистов по использованию инновационных подходов в обучении английскому языку.

Ключевые слова: начальная школа, английский язык, устная компетенция, интерактивные методы, коммуникативный подход, ролевая игра, игры-вопросы и ответы, метод полного физического реагирования (TPR), методика изучения языка

**METHODOLOGY OF USING INTERACTIVE METHODS IN THE
PROCESS OF FORMING ORAL SPEECH COMPETENCE IN ENGLISH
AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS**

Atamirzayev Bakhrom Bahodir oglu

Namangan State University

Independent Researcher

alisamiyusuf03@list.ru

Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna

Acting Associate Professor, PhD

Namangan Branch of Tashkent International University of Chemistry

Email: gullolajumanazarova503@gmail.com

Annotation

This article analyzes the importance and application of interactive methods in the process of forming oral speech competence in English among primary school students on a scientific basis. The article examines the role of oral speech competence in education, the pedagogical principles of interactive methods and their effective types, including role play, question-and-answer games, picture description, chain story-telling and total physical response approaches. Methodological recommendations and results of practical research are also presented, and a conclusion

is drawn about the effectiveness of interactive methods in language learning at the primary stage. The study provides guidance to teachers and educational methodologists in using innovative approaches in teaching English.

Keywords: primary school, English, oral competence, interactive methods, communicative approach, role play, question and answer games, total physical response (TPR), language learning methodology

Bugungi kunda ingliz tili global muloqot vositasi sifatida barcha ta'lim tizimlarida ustuvor o'rin tutmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ingliz tilining og'zaki nutq kompetensiyasini erta bosqichda shakllantirish til o'rganish jarayonining muvaffaqiyatli bo'lishi uchun muhimdir. Og'zaki nutq kompetensiyasi — bu o'quvchining ingliz tilida samarali muloqot qilish, o'z fikrini ifodalash va suhbatda ishtirok etish qobiliyatidir. Shu bois, ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarni faollashtirish, tilni tabiiy va qulay muhitda o'rganishga yordam beradi. Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ingliz tilidagi og'zaki nutq kompetensiyasini shakllantirish jarayonida interaktiv metodlarni qo'llashning metodikasi ilmiy asosda tahlil qilinadi.

1. Og'zaki nutq kompetensiyasining mohiyati va ahamiyati

Og'zaki nutq kompetensiyasi o'quvchilarning tilni amaliy kontekstda qo'llash ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Bu kompetensiya so'z boyligi, talaffuz, grammatik tuzilishlar, nutq madaniyati va muloqot strategiyalarini o'z ichiga olgan keng ko'lamli ko'nikmalardir (Richards & Rodgers, 2001). Boshlang'ich sinfda bu ko'nikmalarni shakllantirish ayniqsa muhim, chunki bu davrda bolalar tilni o'zlashtirishga juda ochiq va qobiliyatlari yuqori.

Og'zaki nutq kompetensiyasining rivojlanishi nafaqat til bilimining mustahkamlanishiga, balki o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga ham xizmat qiladi. Bundan tashqari, bu kompetensiya ularni muloqotda faol va samarali ishtirok etishga tayyorlaydi.

2. Interaktiv metodlar va ularning pedagogik asoslari

Interaktiv metodlar ta'lim jarayonida o'quvchilarni faollashtirish, ularni muloqotga jalb qilish, ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan usullardir. Mazkur metodlar til o'rganish jarayonida o'quvchilarni passiv qabul qiluvchilardan faol ishtirokchilarga aylantiradi. Ta'limda interaktivlikni oshirish uchun quyidagi asosiy pedagogik printsiplar qo'llaniladi:

Kommunikativ yondashuv (Communicative Language Teaching, CLT) — tilni amaliy vaziyatlarda qo'llashga urg'u beradi (Hymes, 1972).

Konstruktivizm — o'quvchilar o'z bilimlarini faol ravishda yaratadi, yangi bilimlarni mavjud tajriba bilan bog'laydi (Vygotsky, 1978).

O'yinga asoslangan o'rganish (Game-Based Learning) — o'yinlar orqali motivatsiyani oshirish va bilimlarni mustahkamlash (Prensky, 2001).

3. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ingliz tilidagi og'zaki nutqni shakllantirishda interaktiv metodlarning turlari va qo'llanilishi

3.1 Role Play (Rollar o'ynash)

Role Play usuli o'quvchilarni turli ijtimoiy vaziyatlarda muloqot qilishga o'rgatadi. Bu metod yordamida o'quvchilar haqiqiy hayotiy vaziyatlarni taqlid qilib, o'z nutq madaniyatini rivojlantiradilar (Harmer, 2007). Misol uchun, "Do'kon", "Maktab" kabi mavzularda rollarni ijro etish orqali og'zaki nutq ko'nikmalari mustahkamlanadi.

3.2 Question-Answer o'yinlari

Savol-javob usuli bolalar nutqini tezlashtiradi, yangi so'zlarni tezroq yod olishga yordam beradi va grammatika ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Bu o'yinda o'qituvchi savollar beradi, o'quvchilar esa o'z navbatida savollar bilan javob qaytaradilar (Brown, 2001).

3.3 Picture Description (Rasm tavsifi)

Rasmlar yordamida o'quvchilar o'z tasavvurlarini og'zaki ifoda etishni o'rganadilar. Bu metod lug'at boyligini oshirishga xizmat qiladi va o'quvchilarni mustaqil gapirishga undaydi.

3.4 Chain Story (Zanjirli hikoya tuzish)

Bu usulda o'quvchilar navbatma-navbat so'zlab boradilar, bu esa ular orasida muloqotni rivojlantiradi va nutq madaniyatini shakllantiradi (Nation, 2009).

3.5 Total Physical Response (TPR)

TPR metodida o'qituvchi so'z va harakatni birlashtirib, bolalarning tilni tabiiy tarzda o'zlashtirishini ta'minlaydi (Asher, 1969). Masalan, "Stand up," "Sit down" kabi buyruqlarni bajarish orqali til o'rganish samaradorligi oshadi.

4. Interaktiv metodlarni qo'llashning metodik tavsiyalari

Maqsadga muvofiq metod tanlash: Interaktiv metodlar dars mavzusi, o'quvchilar yoshiga va til darajasiga mos kelishi kerak.

Faollikni rag'batlantirish: Har bir o'quvchining ishtirokini ta'minlash uchun kichik guruhlar yoki juftliklarda ishlashni tashkil qilish.

Xatolarga do'stona munosabat: O'quvchilarni erkin gapirishga undash, xatolarni konstruktiv tarzda tahlil qilish.

Doimiy baholash va teskari aloqa: O'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalarini muntazam baholab borish va rivojlanish uchun yo'naltirilgan fikr berish.

5. Tadqiqotlar va amaliy natijalar

So'nggi yillarda o'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interaktiv metodlar yordamida olib borilgan darslar o'quvchilarning ingliz tilidagi og'zaki nutq

ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi (Zhao, 2013). Masalan, role play va o'yinlarga asoslangan metodlar o'quvchilarning muloqotga bo'lgan ishtiyoqini kuchaytiradi, ularning nutq madaniyatini yaxshilaydi va so'z boyligini kengaytiradi.

Xulosa

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ingliz tilidagi og'zaki nutq kompetensiyasini shakllantirishda interaktiv metodlardan foydalanish ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qiladi. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshirib, tilni amaliy kontekstda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois, o'qituvchilar pedagogik jarayonda kommunikativ yondashuvga asoslangan interaktiv metodlarni qo'llashga katta e'tibor qaratishlari zarur.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Asher, J. (1969). *The Total Physical Response Approach to Second Language Learning*. The Modern Language Journal, 53(1), 3-17.
2. Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Education.
3. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
4. Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. In J.B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics*. Penguin.
5. Nation, I. S. P. (2009). *Teaching ESL/EFL Listening and Speaking*. Routledge.
6. Prensky, M. (2001). *Digital Game-Based Learning*. McGraw-Hill.
7. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
8. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
9. Zhao, Y. (2013). The Effect of Role Play on Enhancing Students' Oral English Ability. *International Journal of English Language Education*, 1(1), 78-85.